

Sygn. akt V CNP 84/11

POSTANOWIENIE

Dnia 10 maja 2012 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Hubert Wrzeszcz

w sprawie ze skargi T. P.

o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego wyroku

Sądu Okręgowego z dnia 6 kwietnia 2011 r.,

w sprawie z powództwa T. P.

przeciwko A. P.

o obniżenie alimentów,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 10 maja 2012 r.,

odrzuca skargę i oddala wniosek A. P. o zwrot kosztów postępowania.

Uzasadnienie

Wyrokiem z dnia 6 kwietnia 2011 r. Sąd Okręgowy zmienił wyrok Sądu Rejonowego, którym obniżono alimenty z 3 500 zł do 500 zł miesięcznie, w ten sposób, że alimenty obniżył do 2000 zł miesięcznie i orzekł o kosztach procesu za obie instancje.

Od wyroku Sądu drugiej instancji powód wniósł skargę o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia, ustanowiona ustawą z dnia 22 grudnia 2004 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych (Dz. U. z 2005 r. Nr 13, poz. 98) jest – podobnie jak skarga kasacyjna – środkiem prawnym sformalizowanym. Wysokie wymagania formalne stawiane skardze są związane nie tylko z jej specjalną, nadzwyczajną funkcją w systemie prawa, ale wynikają także z potrzeby spełnienia wysokich oczekiwań profesjonalnych.

Zgodnie z art. 424⁵ § 1 k.p.c. skarga o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia powinna zawierać oznaczenie orzeczenia, od którego została wniesiona, przytoczenie jej podstaw i ich uzasadnienia, wskazanie przepisu prawa, z którym zaskarżone orzeczenie jest niezgodne, uprawdopodobnienie wyrządzenia szkody, spowodowanej przez wydanie orzeczenia, którego skarga dotyczy, wykazanie, że wzruszenie zaskarżonego orzeczenia w drodze innych środków prawnych nie było i nie jest możliwe i wniosek o stwierdzenie niezgodności orzeczenia z prawem.

Wymienione wymagania skargi mają charakter konstrukcyjny i powinny być spełnione kumulatywnie. To oznacza, że skarga niespełniająca któregokolwiek z nich jest dotknięta tzw. brakiem istotnym, nienaprawialnym w trybie właściwym dla usuwania braków i podlega odrzuceniu bez wzywania do ich usunięcia. Każde z tych wymagań przewidzianych w art. 424⁵ § 1 k.p.c. – na co Sąd Najwyższy wielokrotnie zwracał uwagę – ma charakter samoistny, powinno być zatem

spełnione niezależnie od innych wymagań (por. postanowienia Sąd Najwyższego: z dnia 20 lipca 2005 r., IV CNP 1/05 i z dnia 18 stycznia III CNP 21/05 niepubl.).

Należące do wymagań konstrukcyjnych skargi uprawdopodobnienie wyrządzenia szkody, spowodowanej przez wydanie orzeczenia, którego skarga dotyczy, pozostaje w związku z tym, że skarga o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia – zgodnie z art. 424¹ § 1 k.p.c., odczytywanym łącznie z art. 417¹ § 2 k.c. – przysługuje tylko wtedy, gdy przez wydanie prawomocnego orzeczenia niezgodnego z prawem stronie została wyrządzona szkoda. A contrario, jeżeli szkoda nie wystąpiła, to skarga nie przysługuje (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 23 września 2005 r., III CNP 5/05, niepubl. oraz z dnia 11 sierpnia 2005, III CNP 4/05, OSNC 2006, nr 1, poz. 16). Użyty w art. 424¹ § 1 i w art. 424⁵ § 1 pkt 4 tryb dokonany nakazuje przyjąć, że chodzi o szkodę, która już wystąpiła, a nie o szkodę hipotetyczną, zagrażającą w przyszłości (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 31 stycznia 2006 r., IV CNP 38/05, OSNC 2006, nr 7-8, poz. 141). Składając w skardze oświadczenie o jej wystąpieniu, skarżący powinien wykazać rodzaj i rozmiar szkody, czas jej powstania oraz związek przyczynowy między wystąpieniem szkody a wydaniem orzeczenia (verba legis: spowodowanej przez wydanie orzeczenia) (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 11 sierpnia 2005 r., III CNP 4/05 i z dnia 31 stycznia 2006 r., IV CNP 38/05).

Przepis art. 424¹ § 1 pkt 4 k.p.c. wymaga uprawdopodobnienia szkody, spowodowanej przez wydanie orzeczenia, którego skarga dotyczy. Strony w tym celu mogą posługiwać się zarówno środkami właściwymi dla zwykłego postępowania dowodowego (np. dokumentami, zeznaniami świadków lub opiniami biegłych), jak i środkami nieuznawanymi przez Kodeks postępowania cywilnego za dowody (np. pisemne oświadczenia osób trzecich, surogaty dokumentów czy tzw. opinie prywatne). Samo twierdzenie strony, że wystąpiła szkoda nie wystarcza do uwiarygodnienia wystąpienia szkody i wywołania u sędziego przekonania o jej wystąpieniu. Spełnienie przewidzianej w art. 424⁵ § 1 pkt 4 k.p.c. przesłanki uprawdopodobnienia szkody wymaga, aby skarżący powołał w skardze nie tylko wszystkie znane mu fakty, świadczące o związku między zaskarżonym orzeczeniem a spowodowanymi jego wydaniem stratami lub utraconymi

korzyściami, ale także wskazał dowody lub co najmniej ich surogaty, uwiarygodniające twierdzenie wyrządzenia szkody (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 23 marca 2006 r., IV CPN 23/03, OSNC 2006, nr 6, poz. 110).

Tymczasem zamieszczony w skardze wywód dotyczący uprawdopodobnienia szkody nie odpowiada przedstawionym wymaganiom. Skarżący ograniczył się do stwierdzenia, że „na skutek wydania zaskarżonego wyroku zostały zasądzone alimenty przekraczające zarobkowe i majątkowe możliwości zobowiązanego oraz zmierzające do jego nadmiernego pokrzywdzenia oraz doprowadzenia go oraz jego najbliższych do ubóstwa”. Nie określił natomiast rozmiaru (wysokości) szkody. Nie przedstawił też dowodów lub innych środków świadczących o powstaniu szkody. Zawarte w skardze uprawdopodobnienie szkody spowodowanej wydaniem zaskarżonego orzeczenia nie może być zatem uznane za spełniające wymaganie przewidziane w art. 425⁵ § 1 pkt 4 k.p.c.

Do wymagań konstrukcyjnych skargi należy także wykazanie, że wzruszenie zaskarżonego orzeczenia w drodze innych środków prawnych nie było i nie jest możliwe. W literaturze i orzecznictwie przyjmuje się, że ten obciążający skarżącego obowiązek oznacza przeprowadzenie prawniczej analizy przepisów dotyczących środków prawnych, których zastosowanie jest niedopuszczalne lub które z innych przyczyn nie mogły odnieść skutku. Zgodnie z art. 424⁵ § 1 pkt 5 k.p.c. skarżący musi „wykazać” (a więc nie „wskazać”, „przytoczyć” czy „uwiarygodnić”), że wzruszenie zaskarżonego orzeczenia w drodze innych środków prawnych nie było i nie jest możliwe. Podkreśla się, że nie chodzi tylko o skargę kasacyjną czy skargę o wznowienie postępowania, ale także o inne środki prawne pozwalające na zmianę lub uchylene orzeczenia, ewentualnie służące pozbawieniu lub ograniczeniu wykonalności (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 27 stycznia 2006 r., III CNP 23/05, OSNC 2006, nr 7-8, poz. 140). Skarżący poprzestał natomiast na stwierdzeniu, że „wzruszenie zaskarżonego orzeczenia w drodze innych środków prawnych nie było i nie jest możliwe, gdyż zgodnie z przepisami k.p.c., skarga kasacyjna jest niedopuszczalna w sprawie alimentów”. Okoliczności powołane przez skarżącego nie mogą zatem być uznane za spełniające wymaganie przewidziane w art. 424¹ § 1 pkt 5 k.p.c.

Z przedstawionych powodów Sąd Najwyższy orzekł, jak w sentencji postanowienia (art. 424⁸ § 1 k.p.c.). Wniosek A. P. o zasądzenie kosztów postępowania skargowego podlegał oddaleniu, albowiem odpowiedź na skargę została wniesiona po upływie terminu przewidzianego w art. 398⁷ § 1 k.p.c. w związku z art. 424¹² k.p.c. Zgodnie zaś z orzecnictwem nie podlega uwzględnieniu wniosek o zasądzenie kosztów postępowania skargowego zawarty w odpowiedzi na skargę złożonej po upływie dwutygodniowego terminu (por. orzeczenie Sądu Najwyższego z dnia 4 września 2002 r., I CKN 926/02, MoP 2002, nr 19, s. 868).